

Fresca luce

Pàgina inicial / Fresca luce

< Anterior Següent >

Autoria: **Attilio Bertolucci**
Títol: **Porta'm amb tu / Portami con te.**
Selecció i traducció de **Marta Vilardaga i Josep Porcar**
Editorial: **Salze Editorial, Castelló de la Plana, 2021**
Pàgines: **130**

Begonya Pozo

El 18 de novembre de 2020 presentàvem a València, a la llibreria Fan Set, davant d'un públic excepcional –com va quedar fotografiat a la clàssica Polaroid de la casa per a la posteritat–, aquesta esplèndida edició bilingüe de Salze Editorial. En realitat, més que una presentació, era una celebració, perquè no tots els dies tens l'oportunitat de presentar el primer llibre, *Porta'm amb tu / Portami con te*, d'una nova editorial que s'obre al mercat editorial amb una aposta alhora arriscada i valenta: la de proposar al públic en català la poesia d'un autor italià, Bernardo Bertolucci, més conegut per la trajectòria cinematogràfica del seu fill que per la seua pròpia escriptura. Tot i que Bertolucci és un autor reconegut dins de la tradició poètica italiana del segle xx, la particularitat de la seua obra l'ha convertit en una *rara avis* fora del circuit italià i, en general, en un gran desconegut en altres literatures. De fet, aquesta és la primera traducció al català, proposada sota el format d'antologia per part dels editors i traductors, Marta Vilardaga i Josep Porcar. L'encert d'aquest tàndem de poetes i traductors que comencen plegats una nova aventura editorial –en la línia de les microeditorials de les quals parla també Pere Císcar a aquest número 93 de Caràcters– és múltiple. Per això, precisament, aquella vesprada fou un moment de felicitat compartida i de celebració poètica.

Per una banda, el llibre que presentàvem, com a objecte, era –i és– l'artefacte perfecte per a traslladar la visió lírica de Bertolucci. Per dins: una poesia atenta al paisatge –vital i simbòlic–, a la felicitat inesperada i senzilla de la quotidianitat, a la necessitat irrenunciable de l'amor familiar, tot plegat, a la delicadesa d'una escriptura lenta que transcendeix les paraules per tal de (re)crear ambients que s'acosten més a la visió cinematogràfica o pictòrica que a l'elaboració intel·lectual –tot i que la vessant formal dels textos és d'una precisió exquisida que cal no oblidar. Per fora: un volum acurat, amb detalls gràfics en verd que ens recorden la connexió profunda d'aquesta poesia amb la natura –també el compromís amb el món de qui és al darrere del nou projecte editorial– o la disposició dels textos a mode d'espill –que, com va esmentar Manel Rodríguez Castelló en una intervenció des del públic, es podia associar a l'ombra del salze sobre l'aigua. Una conjunció de factors que fan d'aquest llibre, amb un format de butxaca –a l'estil Aldo Manuzio–, una joietta fàcil de transportar i, el que és més important: de llegir.

Per altra banda, també destaca per la tria dels poemes que havien de fer part de l'antologia. Aquesta tasca ha estat decisiva per a l'èxit de la traducció, com necessàriament ho ha estat el fet d'haver tingut la capacitat per a amarrar-se de l'univers en italià de Bertolucci i regalar-nos-el en català. El fet de *traducere*, és a dir, de transportar els textos d'un lloc a un altre sabem que suposa un esforç considerable i que només la voluntat no sempre és garantia d'aconseguir un bon resultat. Quan es combinen, però, rigor filològic i sensibilitat lírica és gairebé impossible no arribar a un transvasament satisfactori. Per açò *Porta'm amb tu* és una versió excel·lent on la recerca de la naturalitat i l'equilibri acaben proposant uns textos que generen una veu nova. El repte no era menor i, en la meua opinió, considere que l'han aconseguit amb escreix. Ja ho vaig dir el dia de la presentació i ho mantinc: fa goig llegir aquesta antologia en català. És aquest plaer de la lectura, aquest desig que lliga *ad infinitum* les lectures encadenades, l'espai irrenunciable que haurien d'ocupar les noves editorials per tal de generar territoris culturals diversos i enriquidors.

Aquesta primera edició de Bertolucci en català destaca, per tant, no sols per la qualitat de la selecció i la magnífica atenció en tot el procés de traducció; sinó també per l'acurada edició. Els editors han optat per donar-li prioritat visual al català, amb la qual cosa els textos en italià es troben a peu de pàgina –seguint la proposta de la portada del llibre– i es garanteix així que, en tot moment, qui llig –sigués una persona experta o no en llengua italiana– pugui tornar a l'original per tal de descobrir les connexions entre els dos universos lingüístics i culturals que dialoguen gràcies a la presència de les dues llengües. L'atenció en l'edició es detecta també en altres detalls aparentment irrelevants com, per exemple, la indicació en la part inferior de la pàgina de l'any de publicació i el títol del llibre al qual pertany el poema traduït. Aquest sistema ens guia de forma delicada, quasi sense donar-nos compte, per la línia temporal de la lírica de Bertolucci i ens fa sentir còmplices de les seues petjades poètiques actualitzades per a nosaltres a través de la traducció, es a dir, a través de les baules del llenguatge.

Tot plegat, parlar de la poesia de Bertolucci en català és parlar d'elegància, d'equilibri, de potència, d'originalitat, de llum i, sobretot, d'amor: amor cap a un univers que es descobreix i en el qual un es queda atrapat de forma voluntària. Quan, a tot això, afegeixes generositat i saber fer, el resultat només pot ser un motiu de celebració i agraïment. Gràcies, doncs, a Salze Editorial per fer-nos una mica més lliures a través de la bellesa de la paraula d'aquest poeta –també de vegades esfereïdora i inquietant– que, fins ara, no tenia una veu pròpia en català. Us desitge tots els encerts possibles i una llarga vida editorial plena de noves traduccions indispensables.

3 de març de 2022 | Categories: Poesia, Ressenyes, número 93 | Tags: Begonya Pozo

Comparteix aquest article. Tria la teua plataforma

